

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedkyně Karly Cháberové a soudců.
Jana Kratochvíla Štěpána Výborného v právní věci.

žalobce: **D. Ž.,**
bytem X.

zastoupen advokátem Mgr. Marianem Pavlovem,
sídlem Malé náměstí 125/16, Hradec Králové

proti

žalovanému: **ředitel Bezpečnostní informační služby,**
Nárožní 1111/2, Praha 13

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 30. 5. 2017, č. j.: 805-6/2016-BIS-1

takto:

- I. Rozhodnutí ředitele Bezpečnostní informační služby ze dne 30. 5. 2017, č. j.: 805-6/2016-BIS-1 a rozhodnutí náměstka pro zabezpečovací složky ze dne 30. 9. 2016, č. j.: 820-16/2016-BIS-3, s e r u š í a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobci náklady řízení ve výši 8 228 Kč a to ve lhůtě do třiceti dnů od právní moci rozsudku k rukám zástupce žalobce Mgr. Mariana Pavlova, advokáta.

Shodu s prvopisem potvrzuje X.Y.

Odůvodnění:

Žalobce se u Městského soudu v Praze domáhal přezkoumání rozhodnutí žalovaného ze dne 30. 5. 2017, č. j.: 805-6/2016-BIS-1, kterým bylo zamítnuto jeho odvolání proti rozhodnutí náměstka pro zabezpečovací složky ze dne 30. 9. 2016, č. j.: 820-16-2016-BIS-3, a kterým bylo toto rozhodnutí o nepřiznání nároku na zaplacení přiměřeného zadostiučinění za vzniklou nemajetkovou újmu ve výši 320 000 Kč s příslušenstvím potvrzeno.

Ze správního spisu, který byl soudu předložen, vyplývá, že žalobce byl příslušníkem Federální bezpečnostní informační služby (dále jen FBIS). FBIS byla zrušena zákonem č. 543/1992 Sb. s tím, že podle § 9 odst. 1 tohoto zákona služební poměr příslušníků FBIS skončil uplynutím dne 31. 12. 1992 z důvodu zrušení FBIS.

Ve spise je založena žádost žalobce ze dne 23. 12. 1992 o uvolnění ze služebního poměru, ve které žalobce uvedl, že žádá o uvolnění ze služebního poměru ze závažných rodinných důvodů ke dni 30. 12. 1992. Ve správním spise je dále založena žádost žalobce z roku 1995, ve které žádá ředitele Bezpečnostní informační služby (dále jen BIS) o prošetření postupu ředitele FBIS ve věci nároků vyplývajících ze zákona č. 100/1970 Sb. po ukončení služebního poměru dnem 30. 12. 1992. V této žádosti uvádí důvody, pro které má za to, že jeho služební poměr skončil dne 30. 12. 1992. Na tuto žádost reagoval ředitel BIS přípisem ze dne 18. 12. 1995, ve kterém žalobci sdělil, že s ohledem na rozhodnutí ředitele FBIS ve věcech personálních č. 892 ze dne 27. 11. 1992 jeho služební poměr skončil ze zákona dne 31. 12. 1992 z důvodu zrušení FBIS, nepřísluší mu tedy nárok na odchodné. Na platové vyrovnání mu také nevznikl nárok, neboť nesplnil podmínky stanovené zákonem.

Následně ředitel ekonomického odboru BIS vydal dne 25. 11. 2011 rozhodnutí ve věci služebního poměru č. j.: 390-14/2011-BIS-33, kterým rozhodl podle zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon č. 361/2003 Sb.) tak, že D. Ž. příspěvek za službu podle § 110 odst. 1 zákona č. 100/1970 Sb. jako bývalému příslušníkovi FBIS nenáleží. Odvolání jmenovaného proti tomuto rozhodnutí bylo zamítnuto rozhodnutím náměstka pro zabezpečovací složky ze dne 23. 3. 2012 č. j.: 783-5/2011-BIS-3 a prvostupňové rozhodnutí bylo potvrzeno. Proti uvedeným rozhodnutím žalobce podal žalobu k Městskému soudu v Praze, tato žaloba byla zamítnuta rozsudkem ze dne 25. 9. 2015, č. j. 9Ad 9/2012-43. Kasační stížnost proti tomuto rozsudku byla zamítnuta rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 2. 2016, č. j. 9 As 250/2015-27.

Následně dne 27. 12. 2012 podal žalobce u Obvodního soudu pro Prahu 1 žalobu proti České republice – Ministerstvu vnitra o přiměřené zadostiučinění za nemajetkovou újmu podle zákona č. 82/1998 Sb., ve které požadoval, aby soud žalovanému uložil povinnost zaplatit mu částku 320 000 Kč s příslušenstvím od 1. 11. 2012. Řízení o této žalobě bylo zastaveno usnesením Městského soudu v Praze ze dne 27. 4. 2016, č. j. 28Co 23/2016-78, s tím, že po právní moci tohoto rozhodnutí bude věc postoupena řediteli BIS. Městský soud v Praze vyšel z názoru, že v této věci není dána pravomoc soudů podle § 7 o.s.ř., neboť souvisí se služebním poměrem žalobce.

Shodu s prvopisem potvrzuje XY.

Nárok na poskytnutí přiměřeného zadostiučinění za vzniklou nemajetkovou újmu vedle žaloby u soudu uplatnil žalobce samostatně i u BIS. Náměstek pro zabezpečovací složky vydal dne 30. 9. 2016 rozhodnutí č. j.: 820-16/2016-BIS-3, kterým rozhodl, že nárok na zaplacení částky 320 000 Kč se zákonným úrokem z prodlení od 1. 11. 2012 do zaplacení z titulu přiměřeného zadostiučinění za vzniklou nemajetkovou újmu, který vznesl bývalý příslušník FBIS D.Ž. na základě § 5b, § 13 odst. 1 a § 31a zákona č. 82/1998 Sb., nepřiznává. O odvolání žalobce proti tomuto rozhodnutí rozhodl ředitel BIS napadeným rozhodnutím tak, že odvolání zamítl a prvostupňové rozhodnutí potvrdil.

Proti napadenému rozhodnutí podal žalobce u Městského soudu v Praze žalobu, ve které uvedl důvody, pro které má za to, že napadené rozhodnutí je nezákonné. Žalovaný ve vyjádření k žalobě pak zopakoval argumentaci z předcházejících rozhodnutí.

Městský soud v Praze na základě žaloby přezkoumal napadené rozhodnutí včetně řízení, které jeho vydání předcházelo, a dospěl k závěru, že služební funkcionáři nebyli k vydání přezkoumávaných rozhodnutí oprávněni. V daném případě soud rozhodl o věci bez jednání, neboť účastníci řízení s takovým postupem nevyjádřili ve stanovené lhůtě svůj nesouhlas (§ 51 odst. 1 s.ř.s.).

Předmětem tohoto řízení je rozhodnutí služebního funkcionáře o nároku žalobce uplatněném podle zákona č. 82/1998 Sb. Soud se nejprve zabýval tím, zda služební funkcionář byl příslušný k rozhodnutí o takto uplatněném návrhu. Při řešení této otázky vyšel z nálezu Ústavního soudu sp.zn. Pl.ÚS 1/19 ze dne 30. 6. 2020, kterým Ústavní soud zrušil usnesení zvláštního senátu zřízeného zákonem č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů ze dne 15. 1. 2019 č. j. konf. K 11/2018-16. Zvláštní senát v obdobné věci, kdy příslušník ozbrojeného sboru uplatňoval nárok podle zákona č. 82/1998 Sb., rozhodl, že příslušný k vydání rozhodnutí o nároku na náhradu škody a nemajetkové újmy podle zákona č. 82/1998 Sb. je správní orgán, v daném případě tedy příslušný služební funkcionář. Toto usnesení však Ústavní soud zrušil, neboť dospěl k závěru, že *zákon č. 82/1998 Sb. je obecným předpisem pro nároky vyplývající z deliktní odpovědnosti státu za nezákonný výkon veřejné moci. Vzhledem ke svému ústavnímu základu je vystavěn na preferenci ochrany poškozeného jednotlivce a jeho práv a striktní povinnosti státu odčinit jím způsobenou křivdu (nález sp. zn. II. ÚS 1782/19 ze dne 8. 10. 2019, bod 18). Jeho základními pilíři jsou mimo jiné kompenzace veškeré újmy způsobené poškozenému jednotlivci, tj. včetně újmy nemajetkové (§ 1 odst. 1 a 3), a nemožnost státu zprostit se své deliktní odpovědnosti (§ 2). Vyloučením zákona č. 82/1998 Sb. a nesystémovou aplikací úpravy obecné odpovědnosti bezpečnostního sboru za škodu způsobenou příslušníkovi sboru podle § 98 zákona o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, která je postavena na zcela odlišných principech pracovněprávní odpovědnosti a - na rozdíl od ustanovení § 31a zákona č. 82/1998 Sb. - neupravuje zadostiučinění za vzniklou nemajetkovou újmu (viz Druhy náhrad, § 101-110 zákona o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů), zvláštní senát nepřipustně deformoval a omezil právo příslušníků bezpečnostních sborů na náhradu újmy způsobené nezákonným výkonem veřejné moci (nezákonným výkonem kázeňské pravomoci ředitele sboru), ústavně zaručené v čl. 36 odst. 3 Listiny základních práv a svobod. K argumentu zvláštního senátu, že specifika služebního poměru umožňují omezit práva příslušníků bezpečnostních sborů, Ústavní soud poukazuje na svůj nedávný nález sp. zn. Pl. ÚS 24/17 ze dne 11. 9. 2018 (235/2018 Sb.), ve kterém dospěl k závěru, že výkon funkce v bezpečnostních sborech nemůže příslušníka sboru zcela zbavit ústavně zaručených práv a svobod.*

Shodu s prvopisem potvrzuje XY.

V důsledku napadeného rozhodnutí by měl o náhradě újmy za nezákonné rozhodnutí ve věcech služebního poměru rozhodovat tentýž vedoucí příslušník sboru, který vydal předmětné nezákonné rozhodnutí. V takové situaci existuje značné riziko ovlivnění rozhodování o náhradě újmy obavou příslušného vedoucího příslušníka z možného regresu státu vůči jeho osobě či jiných důsledků shledání odpovědnosti bezpečnostního sboru za nezákonné jednání ředitele sboru. Rozhodování vedoucího příslušníka sboru proto nebude nestranné, neboť bude ovlivněno jiným zájmem, než zájmem na zákonném a věcně správném rozhodnutí. Řešení kompetenčního sporu v napadeném rozhodnutí je tak krajně nežádoucí, neboť zakládá značné systémové riziko podjatosti, čímž porušuje jednu ze základních komponent práva na spravedlivý proces zaručeného čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, tj. právo na nestranné rozhodování.

Stěžovateli lze rovněž přisvědčit, že v napadeném rozhodnutí obsažené řešení kompetenčního sporu je nevhodné i z důvodu nebezpečí rozkolísání přístupu k rozhodování o náhradě újmy způsobené nezákonným výkonem veřejné moci, neboť vedle poměrně ustálené judikatury vztahující se k zákonu č. 82/1998 Sb. by zde vznikla paralelní rozhodovací činnost správního orgánu a správních soudů vztahující se k témuž nároku, avšak založená na jiné, jak bylo výše vysvětleno nevhodné, právní úpravě.

Všechna shora uvedená hlediska dopadají i na tuto věc a z citovaného nálezu Ústavního soudu jednoznačně vyplývá závěr, že o nároku uplatněném podle zákona č. 82/1998 Sb. vždy má rozhodovat soud v občanskoprávním řízení, že k rozhodování o něm není příslušný služební funkcionář, byť se jednalo o nárok uplatněný příslušníkem či bývalým příslušníkem bezpečnostního sboru, který souvisí se služebním poměrem.

Vzhledem ke shora uvedeným skutečnostem dospěl soud k závěru, že jsou dány důvody pro zrušení rozhodnutí. Pro posouzení důvodnosti žaloby není právně významné, že věc byla postoupena k rozhodnutí žalovanému usnesením Městského soudu v Praze. Ve světle judikatury Ústavního soudu se toto usnesení o postoupení jeví jako nesprávné. Skutečnost, že služební funkcionáři postupovali v souladu s právním názorem vysloveným v usnesení Městského soudu v Praze, č. j. 28Co 23/2016-78 sama o sobě nepředstavuje překážku proto, aby příslušnost služebních funkcionářů k vydání rozhodnutí o nároku uplatněném podle zákona č. 82/1989 Sb. byla nově a s opačným závěrem posouzena soudem přezkoumávajícím rozhodnutí služebního funkcionáře ve správním soudnictví.

Ze všech shora uvedených důvodů soud napadené rozhodnutí podle § 78 odst. 1 s.ř.s. pro nezákonnost zrušil a věc žalovanému vrátil k dalšímu řízení. S ohledem na nepřislušnost služebního funkcionáře i k vydání prvostupňového rozhodnutí soud současně zrušil i rozhodnutí náměstka pro zabezpečovací složky ze dne 30. 9. 2016, č. j.: 820-16/2016-BIS-3. Na žalovaném bude, aby po vrácení věci postupoval podle zákona 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů a tuto věc předložil zvláštnímu senátu s tím, že popírá svou pravomoc vydat rozhodnutí v této věci.

Výrok o nákladech řízení je odůvodněn § 60 odst. 1 s.ř.s., když žalobce měl ve věci úspěch. Náklady řízení představuje zaplacený soudní poplatek ve výši 3 000 Kč, odměna advokátovi za 2 úkony právní služby (příprava a převzetí zastoupení, sepsání žaloby) po 3 100 Kč a 2x režijní paušál po 300 Kč (§ 7, § 9 odst. 3 písm. f), § 11 odst. 1 a § 13 odst. 3 vyhl. č.177/1996 Sb.). Protože zástupce žalobce k výzvě soudu nedoložil, že je plátcem daně z přidané hodnoty, soud nerozhodl o zvýšení odměny o částku odpovídající dani. Náklady řízení tedy celkem činí 8 228 Kč.

Shodu s prvopisem potvrzuje XY.

Poučení:

Proti usnesení lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 30. září 2020

JUDr. Karla Cháberová v. r.
předsedkyně senátu